

УДК 336

Семенова А.О.¹, Бабенко-Левада В.Г.²

¹ студ. гр. ФЕУ-110м, НУ «Запорізька політехніка»

² канд. екон. наук, доц. НУ «Запорізька політехніка»²

СУЧАСНИЙ СТАН МАЙНОВОГО СТРАХУВАННЯ В УКРАЇНІ

Страховання є однією зі сфер, які розвиваються найбільш стрімко. Обсяги операцій на ринку страхових послуг неухильно зростають. Проте за роки економічних перетворень не вдалося в повній мірі сформувати стійкий, відповідний сучасним потребам суспільства ринок страхових послуг. В умовах недосконалості страхового ринку України, зокрема сегменту майнового страхування, виникає необхідність дослідження стану, особливостей функціонування та перспектив розвитку ринку страхування майна в Україні на сучасному етапі.

Послуги зі страхування майна є важливою складовою фінансових послуг. Предметом майнового страхування є майнові інтереси суб'єктів господарювання та фізичних осіб щодо забезпечення його збереження та мінімізації збитків у результаті його втрати чи пошкодження. Об'єктом майнового страхування виступають ризики, які приймаються на страхування.

Страховальниками у майновому страхуванні можуть бути юридичні й (або) фізичні особи. Фізичні особи найчастіше страхують транспортні засоби, домашнє майно, будівлі, квартири (на випадок ремонту), тварин та ін. На думку багатьох вітчизняних дослідників, головною проблемою, що перешкоджає збільшенню валових страхових премій, є саме недовіра населення до страхових компаній. Головними причинами цього є наступні: низький рівень якості страхових послуг, незначний обсяг страхових виплат, недосконалість нормативно-правової

бази, неврахування інтересів населення при здійсненні страхування, непорядність деяких страховальників [3].

Основна частина надходжень страхових платежів за договорами страхування майна припадає на юридичних осіб, коли від фізичних осіб цей показник знаходиться в межах 12% від загальної суми надходжень. Для забезпечення своєї діяльності і розвитку час від часу юридичним особам потрібно брати кредити в банках під заставу майна. Крім того, майно юридичних осіб є їх виробничим ресурсом, без якого вони не зможуть надалі функціонувати.

Щодо населення, то його низька активність при страхуванні майна пояснюється їх низькою платоспроможністю (адже договір страхування товар далеко не першої необхідності), низькою грамотністю в сфері страхування і тотальною недовірою до страхових компаній. Тому страховикам потрібно зосередити увагу на даному факторі, підвищувати страхову грамотність населення, розвивати нові канали продажу договорів страхування. Перспективним у цьому напрямі виглядає Інтернет-страхування, яке дозволяє продавати договори без наявності офісу страховика в регіоні.

Таблиця 1 – Тенденції функціонування ринку страхування майна в Україні у 2015–2019рр.

Показник	2015	2016	2017	2018	2019
Валові страхові премії, млн.грн.	17111,3	20221,5	25495,6	27692,2	28 472,1
Чисті страхові премії, млн. грн	10944,3	12811,0	12893,0	15342,4	17 374,4
Валові страхові виплати, млн. грн	4188,1	4731,7	5378,9	6708,6	7 004,7
Чисті страхові виплати, млн. грн	4002,3	4581,7	5253,8	6455,9	6 899,6
Рівень валових страхових виплат,%	4,5	23,4	21,1	24,2	24,6
Рівень чистих страхових виплат,%	6,6	35,8	40,7	42,1	39,7

На сьогодні простежується тенденція до зменшення кількості страхових компаній. Це має позитивне значення. Адже значна частина компаній на страховому ринку України не мають достатніх розмірів активів і гарантійних

фондів, відповідно не можуть якісно виконувати свої зобов'язання перед страхувальниками. А це в свою чергу посилює недовіру населення України до інституту страхування.

Незважаючи на скорочення кількості страхових компаній протягом 2015—2019 років спостерігаються позитивні зміни основних показників діяльності ринку страхування майна(табл.1).

Як видно з таблиці 1, протягом 2015—2019 років спостерігається тенденція до зростання розміру валових та чистих страхових премій зі страхування майна в Україні. Це свідчить про якісну роботу страхових компаній України, їх здатність оперативно і правильно реагувати на потреби ринку. Зокрема було відкориговано тарифну політику, посилено вимоги до оцінки ризиків, збільшено кількість крос-продажів.

Проте не дивлячись на позитивну динаміку на ринку майнового страхування існує і ряд проблем:

- низький рівень фінансової надійності та ліквідності активів страховими компаніями;
- недосконалий механізм захисту прав страхувальників;
- недостатня кількість кваліфікованих спеціалістів зі страхування, низька якість пропонованих страхових послуг;
- низький рівень доходів населення та відсутність інноваційного розвитку.

Для вирішення зазначених проблем варто здійснити наступні кроки у вітчизняному майновому страхуванні:

- розробити прийнятні правила діяльності страховиків майнового сегменту страхових послуг;
- створити дієвий механізм комунікацій з населенням для підвищення їх страхової культури, зокрема через засоби масової інформації;
- провести масштабні зміни у системі підготовки та забезпечення кадрами страхових компаній;
- розширити коло предметів страхування майна громадян та зробити правила страхування в даному сегменті більш гнучкими;
- впроваджувати інноваційні підходи провадження діяльності, створюючи програмні додатки до смартфонів. Це полегшить комунікацію між сторонами страхового договору, зробить процес укладання угод простішим і швидшим, а також сприятиме збільшенню обсягів надання послуг за рахунок зручності процесу страхування та значно нижчих цін порівняно з продажами у звичайному режимі;
- залучення іноземного капіталу: відкриття доступу зарубіжних страхових компаній на національний ринок сприятиме припливу іноземного капіталу і в інші галузі, а також стимулюватиме конкуренцію.

Зважаючи на окреслений стан функціонування ринку майнового страхування України й окремі висвітлені недоліки, варто означити коло перспективних напрямів розвитку даного сегменту страхування, серед яких пріоритетними слід вважати перегляд й удосконалення нормативної бази і правил ведення страхової діяльності, підвищення рівня страхової культури й освіченості серед населення, проведення діджиталізації ринку страхування в цілому та майнового страхування зокрема, а також залучення іноземних страховиків для створення здорового конкурентного середовища та здешевлення страхових продуктів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Войнова Є.І. Світовий ринок страхових послуг. Науковий портал «ResearchGate». URL: https://www.researchgate.net/publication/325075710_svitovij_rinok_strahovih_poslug (дата звернення 2020-04-12)
2. Гавриленко В. Оперативно та за потребою: головні тенденції на страховому ринку України – 2019. URL: <https://mind.ua/openmind/20195913-operativno-ta-za-potreboyu-golovni-tendenciyi-na-strahovomu-rinku-ukrayini-2019> (дата звернення 2020-04-12)
3. Консолідовані звітні дані страховиків за 2016—2019рр. / Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері фінансових послуг в Україні [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nfp.gov.ua>